

ירבלום, מרק (1887-1972)

(Marc Jarblum). מנהיג יהודי בצרפת של וישי. י' נולד בפולין, בן 20 הגיע לפריס ועד מהרה היה לדמות מרכזית בפעילות הציונית במסגרת 'פועלי ציון'. בין שתי מלחמות-העולם היה פעיל גם בארגוני מהגרים שונים והיו לו קשרים הדוקים עם התנועה הסוציאליסטית בצרפת. אחרי מפלת צרפת ב-1940 ניסה י' לתאם פעילות סעד בצרפת של וישי, ותמך בהקמת הוועד המרכזי של ארגוני הסיוע היהודיים (Commission Centrale des Organisations Juives D'Assistance) וניסה, בלי הצלחה, להפוך אותו לנציג הפוליטי של הקהילה היהודית. י' היה חלוק על המנהיגים היהודים ילידי צרפת, ותכופות גינה את חוסר דאגתם למהגרים היהודים. הוא התנגד להקמת ה'אגוד הכללי של יהודי צרפת' (איז'יף) וסירב להיבחר למועצת הוועד. בעקבות הגירושים מצרפת, בקיץ 1942, כיוון י' את ה'פדרציה של האגודות היהודיות בצרפת' לפעילות סעד בלתי חוקית, למרות שהפדרציה שמרה על מעמד רשמי במסגרת האיגוד הכללי. י' עודד יהודים לברוח לאיזור הכבוש בידי האיטלקים, לאחר שדרום צרפת נכבשה בידי גרמניה ואיטליה. הוא עצמו היה נתון למעקב המיליציה הצרפתית והס"ס בגין פעילותו נגד וישי, ובאביב 1943 נמלט לשווייץ. שם היה י' פעיל באיסוף כספים לארגונים יהודיים בדרום צרפת, כדי לאפשר להם להרחיב את פעילותם הבלתי-חוקית ולשחרר עצמם מפיקוחו של ה'אגוד הכללי'. מפעלים שונים להצלת ילדים יהודים, בהסתרתם בצרפת או בהברחתם לספרד, היו בראש סולם הקדימות של י'. אחרי המלחמה המשיך י' בפעילות הציונית בצרפת עד שב-1955 עלה לישראל. בין כתביו: La Lutte des Juifs Contre les Nazis, 1945 (מאבק היהודים עם הנאצים).